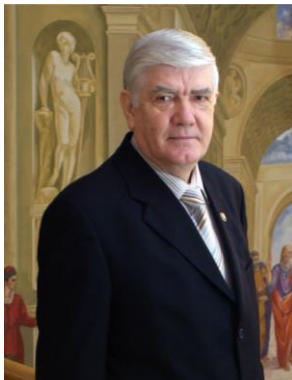

ANDREI GALBEN - UN COLUMB AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR

Ion DULSCHI

ABSTRACT

Professor Andrei Galben was the pedagogue for whom the meaning of life was moving, searching and overthrowing stereotypes. He was a rebel of the system and a victim of his own ambitions. Andrei Galben started the private education in the Republic of Moldova, breaking the stereotypes and introducing new models of university management. Being the founder of the Free International University of Moldova, he has done much to give Moldovans, and not only them, the opportunity to make a book.

Keywords: *professionalism, new models of university management, nonconformism, scholarship.*

Cei care au vizitat Barcelona au admirat statuia lui Columb din Portul Vechi. Sculptura este amplasată în locul de unde Columb a pornit spre realizarea ambiției sale de descoperire a lumii noi. Admiram și eu acest simbol al descoperirilor în ziua de 18 decembrie 2017, când memoria involuntar m-a făcut să revin la Chișinău pentru a face niște paralele cu anii de studenție și cu cel care, de două zile, se odihnea în somnul veșnic și despre care urmează să vorbim – profesorul Andrei Galben.

Am făcut această paralelă nu întâmplător. Legătura dintre aceste două personalități stă la suprafață. Columb s-a avântat în largul oceanului pentru a veni cu descoperiri geografice, iar profesorul Andrei Galben a pus începutul învățământului particular în Republica Moldova, spărgând stereotipurile și introducând modele noi de management universitar.

Apariția lui Columb în acest articol vine și din anii de studenție, când, în cadrul cursului de istorie medievală, al cărui titular era prof. Galben, subiectul

principal era marele descoperiri geografice. Lecțiile practice, de cele mai multe ori, erau axate pe dezbateri asupra problematicii descoperirilor geografice și a importanței acestora pentru civilizațiile umane, dar și pe caracterizarea personalităților marcante care s-au consacrat călătoriilor și care urmau să parcurgă căi necunoscute, cu multe recife subacvatice.

Mesajul principal cu care venea în fața studenților profesorul Andrei Galben era de a nu ceda în fața greutăților și de a munci mult pentru atingerea scopului propus. O convingere a prof. Galben era să combată afirmația lui Dimitrie Cantemir că „moldovenii sunt leneși la carte”. E greu de spus dacă a reușit să demonstreze contrariul, însă un lucru e cert: prof. Andrei Galben – fondatorul Universității Libere Internaționale din Moldova – a făcut mult pentru a oferi moldovenilor, și nu doar lor, posibilitatea de a face carte.

Cu prof. Galben am discutat nu cu mult timp înainte de trecerea domniei sale în lumea veșnicilor valori. Motivul întâlnirii era identificarea punctelor de reper pentru prezentul articol.

Am convenit pentru ora 10.00 la 13 octombrie 2017. Am fost invitat de secretară în biroul rectorului. L-am găsit la masa de lucru, citind presa la lumina unei lămpi. M-a invitat să iau loc și și-a cerut scuze că nu dispune de mult timp, rugându-mă să trecem direct la subiect. L-am informat despre inițiativa Facultății de Istorie a UPS „Ion Creangă” de publicare a unui studiu biografic despre corpul profesoral al facultății.

Cu toate că inițial mi-a spus că nu dispune de mult timp, totuși nu am putut trece peste unele subiecte ce țin de sistemul educațional, de problemele instituțiilor de învățământ superior, de necesitatea unor schimbări radicale în domeniu. Urma să ne mai întâlnim pentru a discuta despre viitorul articol... nu am reușit. Eram departe de țară când am aflat vestea privind decesul subit al prof. Andrei Galben, pe care l-am cunoscut de mai mult timp și în diverse ipostaze.

Am făcut cunoștință cu prof. Andrei Galben în toamna anului 1982, când am fost invitat pentru a mi se propune postul de laborant la Catedra de istorie universală, având ca sarcină de bază amenajarea unei săli de studii în cabinetul de istorie a Evului Mediu cu aplicarea mijloacelor tehnice de instruire și altor mecanisme sofisticate.

Ulterior, la propunerea prof. Galben am fost numit staroste al grupei academice al cărei curator era. Specific aceste evenimente pentru a oferi unele informații privind caracterul psiho-emoțional al relațiilor cu domnia sa.

Pe parcursul ultimelor două decenii am avut ocazia să comunic de nenumărate ori cu prof. Andrei Galben, în calitatea mea de funcționar la Ministerul Educației sau de conferențiar la Catedra de psihologie și asistență socială la universitatea fondată și condusă de el.

La Facultatea de Istorie și Pedagogie, prof. Galben ținea cursul fundamental de istoria Evului Mediu, studiat la anul II. Prelegerile sale erau marcate de caracterul specific și cultura vastă generală a profesorului. O trăsătură deosebită a fiecărei teme predate era recomandarea unui volum consistent de surse bibliografice, care urmau să fie studiate de sine stătător de studenți. Originalitatea oferirii listei bibliografice consta în modul ei de prezentare. Prof. Galben se distingea prin memoria sa fenomenală, venind adesea cu unele detalii pe care le consideram de prisos. Astfel, după indicarea numelui și prenumelui autorului lucrării, pe care

urma s-o studiem, era oferită informația despre anii de viață ai acestuia. Titlul lucrării era însoțit de datele bibliografice, locul, anul editării și numărul de pagini. Toate acestea erau prezentate din memorie. Prelegerile purtau un caracter interactiv, studenții fiind permanent chemați să intervină cu întrebări, reflecții și sinteze asupra subiectelor abordate.

La fel de inedite erau seminarele, deși după modul în care erau organizate, mai degrabă întruneau cerințele unor seminare-conferințe. La începutul cursului fiecare student era obligat să-și aleagă o temă de referat, pe care urma să-l prezinte în cadrul lecțiilor practice.

Spre deosebire de referatele pe care le pregăteam la alte discipline, referatele la istoria Evului Mediu urmau să fie de 15-20 de pagini, iar, pe lângă raportorul de bază, erau numiți 1-2 raportori oponenți, care aveau obligația de a iniția dezbateri după prezentarea raportului. În final, lecțiile se transformau în adevărate conferințe științifice, cu discuții și formulări de opinii proprii.

E adevărat că această metodă putea fi considerată eficientă doar în cazul în care majoritatea studenților dădeau dovadă de responsabilitate și studiau sursele recomandate. În discuții la lecțiile practice, figura principală era studentul, însă atunci când aceștia aveau un comportament pasiv, intervenea prof. Galben, care, prin abordările sale originale, transforma orele într-un for științific.

O trăsătură mai puțin obișnuită în mediul academic, manifestată de prof. Galben a fost nonconformismul sau ignorarea stereotipurilor. De multe ori, pentru aceasta el era taxat de colegi. Cu toate acestea, profesionalismul și erudiția pe care le poseda erau superioare unor bârfe ascunse.

Îi plăcea să producă efecte prin diverse declarații, care sfidau abordările tradiționale ale unor fapte istorice, considerate adevăr în ultimă instanță. Voi veni doar cu două cazuri de acest gen, fără a mă antrena în polemică. Este vorba despre Fecioara din Orleans, care, conform versiunii lui A. Galben, nu a fost

arsă pe rug. Despre felul cum s-au derulat evenimentele în opinia sa profesorul a scris în revista *Gorizont*, 1985, în articolul al cărui titlu suna ca o provocare: *A fost oare arsă Ioana d'Arc?* Un alt subiect care venea să răstoarne opinia mediului academic era *Cine a descoperit America?*, oferind prioritate în acest sens navigatorilor neînfricați din insulele nordice – vikingilor. Afirmatia a fost făcută publică în ziarul *Chișinău. Gazetă de seară* din anul 1984.

Sunt sigur că fiecare dintre cei care au absolvit Facultatea de Istorie în anii '80 nu poate să treacă cu amintirile peste această personalitate neordinară, indiferent de părerile pozitive sau negative.

Andrei Galben s-a născut la 2 septembrie 1948 în satul Sloveanca, raionul Sângerei. A studiat istoria la Universitatea de Stat din Chișinău. Și-a obținut doctoratul la Academia de Științe a Moldovei în anul 1975. A fost profesor de istorie la școala medie nr. 1 din Sângerei, asistent la Universitatea de Stat din Moldova, ulterior a fost asistent, lector, lector superior, profesor universitar și șef al Catedrei de istorie veche și medievală la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

În 1992 Andrei Galben fondează Universitatea Liberă Internațională din Moldova (ULIM), cunoscută departe peste hotarele țării. Implicarea sa activă în reformarea sistemului învățământului superior, prin deschiderea de noi oportunități educaționale, a făcut ca mulți tineri să-și realizeze visul de a îmbrățișa o profesie prestigioasă.

Rectorul ULIM Andrei Galben. Foto: www.ulim.md

Instituția, fondată după modelul universităților europene, a devenit un simbol al globalismului academic.

Rectorul Andrei Galben, participant la Conferința Globală a Institutului CONFUCIUS, desfășurată în Kunming, capitala provinciei Yunnan, Republica Populară Chineză, 2016.
Foto: www.ulim.md

Pentru realizările în domeniul educațional profesorul Andrei Galben a fost înalt apreciat de comunitatea universitară și științifică internațională, prin conferirea calității de membru corespondent al Institutului de Relații Internaționale din Paris, Franța (1996); academician al Academiei pentru Pace și Progres, Washington, SUA (1996); academician al Institutului de Biografii, SUA (1997); membru de onoare al Academiei de Medicină din Polonia (1998); academician al Academiei Mondiale, Varșovia (1999). Andrei Galben a fost distins cu medalia de aur a Asociației Juriștilor Americani, diploma de onoare a Universității din Alabama, SUA, diploma de onoare și membru al Consiliului de onoare al Institutului de Relații Internaționale, Franța, medalia mare de aur de gradul I a Academiei de Medicină „Albert Schweitzer”, Polonia, medalia „Eminescu Integral”, Ordinul „Gloria Muncii”, Ordinul Republicii, laureat al Premiului Național „GALEX” pentru cel mai bun fondator de bibliotecă.

A semnat peste 400 de lucrări didactico-științifice.

Profesorul Andrei Galben a fost pedagogul pentru care sensul vieții a fost mișcarea, căutarea și răsturnarea stereotipurilor. A fost un rebel al sistemului și o victimă a propriilor ambiții. Fiind fondatorul Universității Libere Internaționale din Moldova a făcut mult pentru a oferi moldovenilor, și nu doar lor, posibilitatea de a face carte.